

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ  
HELLENIC SOCIETY FOR RHEUMATOLOGY



ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ (19η ΣΕΙΡΑ)

Ρευματολογία

23 - 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

DIVANI CARAVEL



ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ



 **ORENCIA<sup>®</sup>**  
(abatacept)

## Περιεχόμενα

Επιτροπές .....	σελ. 4
Ευχαριστίες .....	σελ. 5
Πρόσκληση Προέδρου.....	σελ. 6
Επιστημονικό Πρόγραμμα .....	σελ. 12
Γενικές Πληροφορίες .....	σελ. 20





**ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ  
ΜΑΘΗΜΑΤΑ** < 19η ΣΕΙΡΑ >  
**Ρευματολογίας**  
23 - 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011  
ΔΙΑΝΙ CARAVEL

## Διοικητικό Συμβούλιο Ελληνικής Ρευματολογικής Εταιρείας

Πρόεδρος:	Πέτρος Π. Σφηκιάκης
Αντιπρόεδρος:	Σπύρος Ασλανίδης
Γεν. Γραμματέας:	Γιώργος Καρανικόλας
Ειδ. Γραμματέας:	Μανώλης Δερμιτζάκης
Ταμίας:	Ευαγγελία Κασκάνη
Σύμβουλος:	Κωνσταντίνος Τέμπος

## Οργανωτική - Επιστημονική Επιτροπή

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Ρευματολογικής Εταιρείας



Ελληνική Ρευματολογική Εταιρεία  
Μεσογείων 387, 153 43 Αγία Παρασκευή  
T. 210 6545243, F. 210 6545243,  
E. [mail@ere.gr](mailto:mail@ere.gr), W. [www.ere.gr](http://www.ere.gr)

## Οργάνωση - Γραμματεία Μαθημάτων



Congress & Exhibition Organizer  
Αγίου Κωνσταντίνου 40, 151 24 Μαρούσι  
T. 210 6107213, F. 210 6107864  
E. [kmili@themateam.gr](mailto:kmili@themateam.gr), W. [www.themateam.gr](http://www.themateam.gr)

## Ευχαριστίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Ρευματολογικής Εταιρείας ευχαριστεί θερμά τους χορηγούς και εκθέτες, όπως εμφανίζονται παρακάτω, για την υποστήριξη τους στη διεξαγωγή των Μετεκπαιδευτικών Μαθημάτων Ρευματολογίας 19<sup>η</sup> Σειρά.

### ΧΟΡΗΓΟΙ

#### ΠΛΑΤΙΝΕΝΙΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ



#### ΧΡΥΣΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ



#### ΑΡΓΥΡΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ



#### ΧΟΡΗΓΟΙ



#### ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ



## Πρόσκληση Προέδρου Οργανωτικής Επιτροπής

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Ρευματολογικής Εταιρείας έχει την τιμή να σας προσκαλέσει στη 19η σειρά των ετήσιων Μετεκπαιδευτικών Μαθημάτων Ρευματολογίας. Η εκδήλωση θα γίνει στο ξενοδοχείο Divani Caravel από την **Τετάρτη 23 Νοεμβρίου** έως και το **Σάββατο 26 Νοεμβρίου 2011**. Όπως ξέρετε αμέσως μετά το τέλος της εκδήλωσης, **Σάββατο, ώρα 19.00, θα διεξαχθεί η έκτακτη καταστατική γενική συνέλευση της εταιρείας μας.**

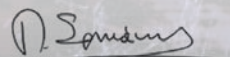
Στα φετινά Μετεκπαιδευτικά Μαθήματα **55 αναγνωρισμένοι ομιλητές - εκπαιδευτές** θα παρουσιάσουν και θα συζητήσουν τις επιστημονικές εξελίξεις της διατήσας και τα νεότερα δεδομένα στη Ρευματολογία. Δίνοντας έμφαση στην συζήτηση, αποφασίσθηκε καθε εισήγηση να μην υπερβαίνει τα 20 λεπτά, ώστε να υπάρχει **περισσότερος χρόνος για σχόλια και ερωτήσεις.**

Επίσης, στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται για πρώτη φορά **4 διαδραστικά συμπόσια** (Παρασκευή 25 Νοεμβρίου) με τίτλο "**Εξελίξεις - Τι νεότερο;**" που αφορούν, 1) στην Ρευματοειδή Αρθρίτιδα, 2) στις Οροαρνητικές σπονδυλαθρίτιδες, 3) στην Οστεοπόρωση και 4) στα Συστηματικά αυτοάνοσα νοσήματα. Τα συμπόσια διοργανώνονται με την ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και ελπίζουμε να είναι χρήσιμα και παραγωγικά. Οι συνάδελφοι που θα τα παρακολουθήσουν θα συμμετάσχουν σε **τηλεψηφοφορίες που θα αφορούν στα σπουδαιότερα σημεία των παρουσιάσεων.** Τα αποτελέσματα των τηλεψηφοφοριών θα συζητηθούν στην καταληκτική συνεδρία των μαθημάτων.

Στην καταληκτική συνεδρία θα παρουσιαστεί επίσης και **ενιαίος, πρότυπος ιατρικός φάκελος του ρευματολογικού ασθενούς.** Ο φάκελος αυτός δημιουργήθηκε με σκοπό να μας βοηθήσει, όσους το επιθυμούμε, στην καθημερινή ιατρική πράξη, αλλά και να χρησιμεύσει σαν πηγή στοιχείων που θα χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές ερευνητικές προσπάθειες, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας αρχείων νόσων.

Ελπίζουμε στη μεγάλη, αλλά κυρίως στην ουσιαστική συμμετοχή των συναδέλφων ρευματολόγων και των ειδικευόμενων στη 19η σειρά των Μετεκπαιδευτικών Μαθημάτων Ρευματολογίας.

Με συναδελφικούς θερμούς χαιρετισμούς



Πέτρος Π. Σφηκάκης



## Οριζήντες - Πρόεδροι - Συυτυουιστές

- ▶ **Athol Wells** Professor of Respiratory Medicine, Royal Brompton Hospital
- ▶ **Αθανασίου Παναγιώτης** Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής Γ.Ν. Θεσσαλονίκης "ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ"
- ▶ **Ανδριανάκος Αλέξανδρος** Ρευματολόγος, Άμισθος Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος Ελληνικού Ιδρύματος ρευματολογικών Ερευνών
- ▶ **Αντωνιάδης Χρήστος** Ρευματολόγος, Διευθυντής Ρευματολογικής κλινικής Ασκληπείου Βούλας
- ▶ **Αντωνόπουλος Ανδρέας** Καθηγητής Παθολογίας - Ρευματολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Πατρών
- ▶ **Ασλανίδης Σπύρος** Ρευματολόγος, Διευθυντής Ε.Σ.Υ Β' Προπαιδευτική Κλινική Α.Π.Θ ΓΠΝΘ "Ιπποκράτειο"
- ▶ **Βαϊόπουλος Γεώργιος** Παθολόγος - Ρευματολόγος, Καθηγητής Παθολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▶ **Βασιλόπουλος Δημήτριος** Αναπληρωτής Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας Β' Παθολογική Κλινική και Ομώνυμο Εργαστήριο Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών Ιπποκράτειο ΓΝΑ Αθήνα
- ▶ **Βιδαλάκη Βαρβάρα** Ρευματολόγος, Γλυφάδα. Πρώην Αναπληρώτρια Διευθύντρια Ρευματολογικής Κλινικής του Νοσ/μείου "Γ.Ν.Α Γ. Γεννηματάς"
- ▶ **Βλαχογιαννόπουλος Παναγιώτης** Αναπληρωτής Καθηγητής Παθολογίας - Ανοσολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▶ **Βούλγαρη Παρασκευή** Επίκουρη Καθηγήτρια Ρευματολογίας, Ρευματολογική Κλινική, Τομέας Παθολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- ▶ **Γαζή Σουζάνα** Επιμελήτρια Α', Ρευματολογική Κλινική, ΓΝΑ "ΚΑΤ"
- ▶ **Γεωργανάς Κωνσταντίνος** Ρευματολόγος, Ρευματολογική κλινική 251 ΓΝΑ



ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ < 19η ΣΕΙΡΑ >

**Ρευματολογίας**

23 - 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

ΔΙΑΝΗ CARAVEL

- |                           |   |
|---------------------------|---|
| ▷ Γεωργούντζος Αθανάσιος  | MD, PhD, Ρευματολόγος, Ρευματολογική Κλινική Πολυκλινική Αθηνών - Παράρτημα   |
| ▷ Γερμενής Αναστάσιος     | Καθηγητής Ανοσολογίας, Ιατρική σχολή Πανεπιστημίου Λάρισας  |
| ▷ Γεωργίου Παναγιώτης     | Ρευματολόγος, Συντονιστής - Διευθυντής Ρευματολογικού Τμήματος Γ.Ν. Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"  |
| ▷ Γιαννόπουλος Γεώργιος   | Ρευματολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ, Ρευματολογικό τμήμα Γ. Ν. Πατρών  |
| ▷ Δαούσης Δημήτριος       | Λέκτορας Παθολογίας - Ρευματολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Πατρών   |
| ▷ Δερμιτζάκης Εμμανουήλ   | Ρευματολόγος  |
| ▷ Δρόσος Αλέξανδρος       | Καθηγητής Παθολογίας - Ρευματολογίας, Ρευματολογική Κλινική, Τομέας Παθολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής |
| ▷ Ελέζογλου Αντωνία       | Επιμελήτρια Α' Ρευματολογικής Κλινικής, ΓΝ "Ασκληπιείο Βούλας"  |
| ▷ Ζησόπουλος Δημήτριος    | Ρευματολόγος, Επιμελητής 424 Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης  |
| ▷ Ηλιόπουλος Αλέξιος      | Ρευματολόγος, Διευθυντής Ρευματολογικού τμήματος Γ.Ν ΝΙΜΤΣ  |
| ▷ Θούας Βασίλειος         | Καθηγητής Παθολογίας - Ρευματολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών   |
| ▷ Κακλαμάνης Φαίδων       | Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών  |
| ▷ Κανελλάκης Κωνσταντίνος | Ψυχίατρος, Ψυχοθεραπευτής, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα ψυχολογίας, Αμερικάνικο Κολλέγιο Ελλάδα   |
| ▷ Καρανικόλας Γεώργιος    | Ρευματολόγος, Αθήνα   |
| ▷ Καρράς Δημήτριος        | Ρευματολόγος, Αθήνα   |
| ▷ Καρόκης Δημήτριος       | Ρευματολόγος, Πάτρα   |
| ▷ Κασίμος Δημήτριος       | Ρευματολόγος, 401 ΓΣΝΑ  |
| ▷ Κασκάνη Ευαγγελία       | Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών   |



- ▷ **Καταξάκη Ευαγγελία** Ρευματολόγος, Επιμ. Α' Γ.Ν. Ελευσίνας Θριάσιο
- ▷ **Κατσαλήρα Αικατερίνη** Ρευματολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης Εργαστήριο Έρευνας Παθήσεων του Μυοσκελετικού Συστήματος "Θ. Γαροφαλλίδης" Νοσοκομείο ΚΑΤ
- ▷ **Κάτσιαρη Χριστίνα** Λέκτορας Παθολογίας - Ρευματολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
- ▷ **Κάτσικας Γεώργιος** Επιμελητής Α' Ρευματολογίας, Ρευματολογικό Τμήμα, ΓΝΑ "Ο Ευαγγελισμός"
- ▷ **Κατσιμπρή Πελαγία** Ρευματολόγος-Επιμελήτρια Β', Δ' Παθολογική Πανεπιστημιακή Κλινική, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο "ΑΤΤΙΚΟΝ"
- ▷ **Κατσιφής Γκίκας** Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών, Επιμελητής Ρευματολογικής Κλινικής Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών, Υπεύθυνος Ιατρικής Εκπαίδευσης και Έρευνας
- ▷ **Κήτας Γεώργιος** Καθηγητής/Διευθυντής Ρευματολογίας, Διοικητής Έρευνας και ανάπτυξης, Νοσοκομείο Dudley Πανεπιστήμιο Birmingham
- ▷ **Κούκκλη Μαρία** Ρευματολόγος, Νοσοκομείο Σισμανόγλειο - Παράρτημα
- ▷ **Κουτσογεωργοπούλου Λουκία** Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▷ **Κωνσταντοπούλου Πηνελόπη** Ρευματολόγος, Επιστημονικός συνεργάτης Α' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▷ **Λιόσης Σταμάτιος - Νικόλαος** Παθολόγος - Ρευματολόγος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
- ▷ **Μανουσάκης Μενέλαος** Αναπληρωτής Καθηγητής Ρευματολογίας-Ανοσολογίας Κλινική και Εργαστήριο Παθολογικής Φυσιολογίας, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- ▷ **Μαυρικάκης Μύρων** Ρευματολόγος, Ομότιμος Καθηγητής Θεραπευτικής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών



- ▶ **Ματσούκα Αικατερίνη** Ρευματολόγος
- ▶ **Μαυραγάνη Κλειώ** Ρευματολόγος, Λέκτορας Πειραματικής Φυσιολογίας, Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▶ **Μπακίδης Σταύρος** Ρευματολόγος, ΙΚΑ ΤΜΥ Αγ. Σοφίας
- ▶ **Μουτσοπούλου Μαραγκού Μαρία** τέως Αναπληρώτρια Διευθύντρια Ρευματολογικού Τμήματος Νοσοκομείου "Ευαγγελισμός"
- ▶ **Μπερμερίδης Χαράλαμπος** Δ/ντής Ρευματολογικού Τμήματος 424 Γεν. Στρατιωτικού Νοσοκομείου Εκπαίδευσης, Θεσσαλονίκη
- ▶ **Μπερτσιάς Γεώργιος** Ρευματολόγος, Παθολογική κλινική και Κλινική Ρευματολογίας, Κλινική Ανοσολογίας και Αλλεργιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης
- ▶ **Μποκή Κυριακή** Ρευματολόγος, Διευθύντρια Ρευματολογικού τμήματος, Σισμανογλείου Νοσοκομείου
- ▶ **Μπούνας Ανδρέας** Ρευματολόγος - Πάτρα
- ▶ **Μπούμπας Δημήτριος** Καθηγητής Παθολογίας, Διευθυντής Παθολογικής Κλινικής Πανεπιστήμιο Κρήτης
- ▶ **Ντάντης Πέτρος** Ρευματολόγος, τέως Διευθυντής Ρευματολογικού Τμήματος Νοσοκομείου "Ευαγγελισμός"
- ▶ **Πάκας Ιωάννης** Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ρευματολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Λάρισα
- ▶ **Παπαδόπουλος Ιωάννης** Ρευματολόγος, Επιμελητής Α΄ Ρευματολογική Κλινική Γενικού Νοσοκομείου Καβάλας, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- ▶ **Παπάζογλου Σωτήριος** Ρευματολόγος, Αθήνα
- ▶ **Πατρίκος Δήμος** Ρευματολόγος, Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής 401 Γενικού Στρατιωτικού Νοσοκομείου Αθηνών
- ▶ **Πικάζης Δημήτριος** Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▶ **Ραποπούλου Αμαλία** Ρευματολόγος, Επιμελήτρια Β΄, Ρευματολογική Κλινική ΠαΓΝΗ

- ▷ **Ραφτάκης Ιωάννης** Ρευματολόγος, Επιμελητής Β', Ρευματολογικής Κλινικής Ασκληπείου Βούλας
- ▷ **Σακκάς Λάζαρος** Ρευματολόγος, Καθηγητής - Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- ▷ **Σιάγκρη Αικατερίνη** Ρευματολόγος
- ▷ **Σιδηρόπουλος Πρόδρομος** Επίκουρος Καθηγητής Ρευματολογίας, Κλινική Ρευματολογίας - Κλινικής Ανοσολογίας και Αλλεργιολογίας Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ηρακλείου Κρήτης
- ▷ **Σπηλιώτης Τρύφων** Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▷ **Σπυροπούλου Έφη** Επιμελήτρια Α' Γ.Ν.Θ "ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ"
- ▷ **Σταυρόπουλος Ευθύμιος** Ρευματολόγος, Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής ΝΝΑ, Αθήνα
- ▷ **Σφέτσιος Τηλέμαχος** Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- ▷ **Σφηκάκης Πέτρος** Ρευματολόγος, Καθηγητής Α' Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Λαϊκό Νοσοκομείο
- ▷ **Σφοντούρης Χαράλαμπος** Διευθυντής Ρευματολογικής κλινικής, Ρευματολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο Ευαγγελισμός
- ▷ **Σφυρόερα Αικατερίνη** Ρευματολόγος, Αθήνα
- ▷ **Τεμεκονίδης Θέμης** Ρευματολόγος Καβάλα
- ▷ **Τέμπος Κωνσταντίνος** Ρευματολόγος, Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής ΓΝ Αθηνών ΚΑΤ
- ▷ **Τρόντζας Παναγιώτης** Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Αθηνών Υπεύθυνος Ρευματολογικής Κλινικής & Κέντρου Οστεοπόρωσης, 3<sup>ο</sup> Νοσοκομείο ΙΚΑ, Αθήνα
- ▷ **Τσιτσάμη Έλενα** Υπεύθυνη Μονάδας Παιδιατρικής Ρευματολογίας, Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο Παίδων "Η Αγία Σοφία"
- ▷ **Φωστηρόπουλος Γεώργιος** Ρευματολόγος, Άμισθος Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
- ▷ **Χαραλαμπόπουλος Διονύσιος** Ρευματολόγος





## Επιστημονικό Πρόγραμμα

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

### ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ I

16:30 - 17:00 Εγγραφές - Προσέλευση

17:00 - 18:30 **Πολυθεματική Στρογγύλη Τράπεζα I**

Προεδρείο: **Πέτρος Ντάντης - Μαρία Μουτσοπούλου Μαραγκού**

Συγγενείς & Κληρονομικές μυοσκελετικές παθήσεις:

Διαφορική διάγνωση απο επίκτητα ρευματολογικά νοσήματα

Ομιλητής: **Κωνσταντίνος Τέμπος**

Αιτιοπαθογένεια οσφυαλγίας

Ομιλητής: **Χρήστος Αντωνιάδης**

Μυοσκελετικές εκδηλώσεις στο σακχαρώδη διαβήτη

Ομιλήτρια: **Αντωνία Ελέζογλου**

18.30 -19.00 ΔΟΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ - MENARINI



**Ουρική Νόσος: Μια παλιά νόσος ξανά στην επικαιρότητα**

Προεδρείο: **Μύρων Μαυρικάκης**

Ομιλητής: **Παναγιώτης Τρόντζας**

19:00 - 19:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

19:30 - 20:30 ΔΟΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ - ROCHE HELLAS



**Επιδιώκοντας την μέγιστη θεραπευτική ανταπόκριση  
στη ρευματοειδή αρθρίτιδα**

Προεδρείο: **Δημήτριος Μπούμπας**

Μονοθεραπεία σε βιολογικούς παράγοντες

Ομιλητής: **Δημήτριος Μπούμπας**

Ασθενείς οι οποίοι απέτυχαν σε DMARDs

Ομιλητής: **Δημήτριος Βασιλόπουλος**

Ασθενείς οι οποίοι απέτυχαν σε anti-TNFs

Ομιλητής: **Παναγιώτης Βλαχογιαννόπουλος**

20:30 - 21:30 ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: **Φαίδων Κακλαμάνης - Γεώργιος Φωστηρόπουλος**

Χαιρετισμός: **Πέτρος Π. Σφηκάκης**

**ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011**

Κατευθυντήριες οδηγίες και καθημερινή κλινική πράξη  
**Σπύρος Ασλανίδης**

Εκπαίδευση στη Ρευματολογία: Η οπτική της EULAR  
**Δημήτριος Μπούμπας**

21.30 Δεξίωση Υποδοχής

**ΠΕΜΠΤΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011**

**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ I**

08:30 - 21:00 Εγγραφές - Προσέλευση

09:00 -10:30 **Πολυθεματική Στρογγύλη Τράπεζα II**

---

Προεδρείο: **Δημήτριος Πικάζης - Πελαγία Κατσιμπρή**

Θεραπεία φλεγμονωδών μυοπαθειών

Ομιλητής: **Ιωάννης Πάκας**

Νεανική Ιδιοπαθής Αρθρίτιδα

Ομιλητής: **Ελένη Τσιτσάμη**

Παθογένεια ANCA (+) αγγειίτιδων

Ομιλήτρια: **Έφη Σπυροπούλου**

10:30 - 11:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

11:00 - 12:00 **Συμπόσιο I**

---

**Θέμα: Οστική απώλεια στη ρευματοειδή αρθρίτιδα**

Προεδρείο: **Διονύσιος Χαραλαμπόπουλος - Μαρία Κούκλη**

Παθογένεια

Ομιλητής: **Χαράλαμπος Σφοντούρης**

Θεραπευτική αντιμετώπιση

Ομιλητής: **Σταύρος Μητακίδης**

12.00 -12.30 **State of the Art Διάλεξη**

---

Ο καρδιαγγειακός κίνδυνος στην ουρική νόσο

Προεδρείο: **Δημήτριος Καρράς**

Ομιλητής: **Ανδρέας Αντωνόπουλος**



## ΠΕΜΠΤΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

12:30 - 13:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

13:00 - 14:30 Πολυθεματική Στρογγύλη Τράπεζα III

Προεδρείο: Σωτήριος Παπάζογλου - Παναγιώτης Γεωργίου  
Γαστρεντερικός βλεννογόνος και χρόνια φλεγμονώδης αρθρίτιδα  
Ομιλήτης: **Χαράλαμπος Μπερμπερίδης**  
Θεραπεία ουρικής νόσου - Δημοσιευμένες οδηγίες  
Ομιλήτης: **Σουζάνα Γαζή**  
Οπισθοπεριτοναϊκή ίνωση  
Ομιλήτης: **Ευθύμιος Σταυρόπουλος**

14:30 - 17:00 ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ

17:00 - 17:30 **State of the Art Διάλεξη**

Αντιδραστική αρθρίτιδα: Τι νεότερο;  
Προεδρείο: **Γεώργιος Βαϊόπουλος**  
Ομιλήτης: **Μύρων Μαυρικάκης**

17.30 - 18.30 **Συμπόσιο II**

**Θέμα: Λοιμώξεις στην εποχή των βιολογικών θεραπειών**  
Προεδρείο: **Βασίλειος Θούας - Γκίκας Κατσίφης**  
Ιογενείς λοιμώξεις  
Ομιλήτης: **Βαρβάρα Βιδαλάκη**  
Βακτηριακές - Ευκαιριακές λοιμώξεις  
Ομιλήτης: **Αλέξιος Ηλιόπουλος**

18:30 - 19:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

19:00 - 20:00 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ - NOVARTIS



**Σύγχρονα δεδομένα και νέοι πρωταγωνιστές  
στα αυτοφλεγμονώδη νοσήματα**  
Προεδρείο: **Δημήτριος Βασιλόπουλος - Αναστάσιος Γερμενής**  
Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα: ο ρόλος της ιντερλευκίνης-1β  
Ομιλήτης: **Σταμάτιος Νικόλαος Λιόσης**  
Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα: εκλεκτική αντι-IL-1β θεραπεία  
με Canakinumab  
Ομιλήτης: **Δήμος Πατρίκος**



**ΠΕΜΠΤΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011**

20:00 - 21:00 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ - MSD



**Μύθοι και πραγματικότητες στην αντιμετώπιση της ρευματοειδούς αρθρίτιδας**

Προεδρείο: **Πέτρος Π. Σφηκάκης**

Βελτιώνοντας τις γνώσεις μας σχετικά με τη σχέση οφέλους - κινδύνου των βιολογικών θεραπειών στη ρευματοειδή αρθρίτιδα

Ομιλητής: **Παναγιώτης Βλαχογιαννόπουλος**

Αξιολογώντας τη λειτουργικότητα και παραγωγικότητα των ασθενών με ρευματοειδή αρθρίτιδα.

Μπορούμε να γυρίσουμε το χρόνο πίσω;

Ομιλητής: **Σταμάτιος Νικόλαος Λιάσης**

Οικονομικά της υγείας και ρευματοειδή αρθρίτιδα:

Τί πρέπει να γνωρίζουμε

Ομιλητής: **Δημήτριος Ζησόπουλος**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011**

**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ I**

08:30 - 21:00 Εγγραφές - Προσέλευση

09:00 - 10:30 **Πολυθεματική Στρογγύλη Τράπεζα IV**

Προεδρείο: **Αλέξανδρος Ανδριανάκος - Τηλέμαχος Σφέτσιος**

Περιοδικά εμπύρετα σύνδρομα

Ομιλητής: **Γιώργος Κατσιάκας**

Διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση σε ασθενείς με συστηματικό ερυθματώδη λύκο και νευροψυχιατρικές εκδηλώσεις

Ομιλητής: **Γιώργος Μπερτσιάς**

Αντιμετώπιση της ηπατίτιδας Β στην εποχή των βιολογικών θεραπειών

Ομιλήτρια: **Χριστίνα Κάτσιαρη**

10:30 - 11:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ



**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011**

**11:00 - 12:30 Πολυθεματική Στρογγύλη Τράπεζα V**

Προεδρείο: **Τρύφων Σπηλιώτης - Θέμης Τεμεκονίδης**

Η βέλτιστη χρήση μεθοτρεξάτης και κορτικοειδών  
στη ρευματοειδή αρθρίτιδα

Ομιλητής: **Ανδρέας Μπούνας**

Διαγνωστική αρθροσκόπηση

Ομιλητής: **Αθανάσιος Γεωργούντζος**

Ορθολογική χρήση αντικαταθλιπτικών φαρμάκων

Ομιλητής: **Κωνσταντίνος Κανελλάκης**

**12.30 - 13.00 State of the Art Διάλεξη**

Συστηματική σκλήρυνση: από την παθογένεια  
στη στοχευμένη θεραπεία

Προεδρείο: **Πέτρος Π. Σφηκάκης**

Ομιλητής: **Λάζαρος Σακκάς**

**13:00 - 13:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ**

**13:30 - 14:30 ΔΟΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ - PFIZER HELLAS**



**Έγκαιρη διάγνωση και βέλτιστη διαχείριση της ρευματοειδούς  
αρθρίτιδας - Μεγιστοποιώντας το θεραπευτικό όφελος**

Πρόεδρος - Συντονιστής: **Δημήτριος Μπούμπας**

Αναθεωρημένα κριτήρια ταξινόμησης της P.A κατά ACR/EULAR  
- Συστάσεις EULAR για τη θεραπεία P.A

Ομιλητής: **Δημήτριος Βασιλόπουλος**

Θεραπευτικός στόχος (Treat to Target)

Ομιλητής: **Πρόδρομος Σιδηρόπουλος**

**14:00 - 16.30 ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ Ι**

16:30 ΠΡΩΤΟ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

18:00 Εξελίξεις - Τι νεότερο στα συστηματικά αυτοάνοσα νοσήματα  
Προεδρείο - Συντονισμός  
**Πέτρος Π. Σφηκάκης**  
**Μανώλης Δερμιτζάκης**  
Ομιλητές  
**Σταμάτιος Νικόλαος Λιόσης**  
**Δημήτριος Δασούσης**  
**Δημήτριος Βασιλόπουλος**  
**Λουκία Κουτσογεωργοπούλου**

18:00 - 18:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

18:30 ΤΡΙΤΟ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

20:00 Εξελίξεις - Τι νεότερο στη Ρευματοειδή Αρθρίτιδα  
Προεδρείο - Συντονισμός  
**Πέτρος Π. Σφηκάκης**  
**Σπύρος Ασλανίδης**  
Ομιλητές  
**Γεώργιος Κήτας**  
**Γιώργος Γιαννόπουλος**  
**Κλειώ Μαυραγάνη**

**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ Ι**

20:00 - 21:00 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ - UCSB

**Βιολογικοί παράγοντες στη ΡΑ:  
επιλέγοντας θεραπευτική στρατηγική στην κλινική πράξη**  
Πρόεδρος - Συντονιστής: **Πέτρος Π. Σφηκάκης**  
Θεραπευτική προσέγγιση στη ΡΑ: παρόν & μέλλον  
Ομιλήτης: **Πέτρος Π. Σφηκάκης**  
Κατευθυντήριες οδηγίες και η εφαρμογή τους:  
προκλήσεις και προοπτικές  
Ομιλήτρια: **Κυριακή Μποκιά**

**ΜΥΚΗΝΕΣ**

ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Εξελίξεις - Τι νεότερο στην Οστεοπόρωση  
Προεδρείο - Συντονισμός  
**Σπύρος Ασλανίδης**  
**Ευαγγελία Κασκάνη**  
Ομιλητές  
**Αικατερίνη Σφυρβέρα**  
**Αικατερίνη Ματσούκα**  
**Ευαγγελία Καταξάκη**  
**Αικατερίνη Κατσαλήρα**

ΤΕΤΑΡΤΟ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Εξελίξεις - Τι νεότερο στις οροαρνητικές σπονδυλαθρίτιδες  
Προεδρείο - Συντονισμός  
**Γεώργιος Καρανικόλας**  
**Κωνσταντίνος Τέμπος**  
Ομιλητές  
**Κωνσταντίνος Γεωργανάς**  
**Αλέξανδρος Ανδριανάκος**  
**Πηνελόπη Κωνσταντοπούλου**  
**Παναγιώτης Αθανασίου**







## ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

Ο χρόνος έναρξης δράσης των βιολογικών θεραπειών και η σημασία του στην πορεία της νόσου: αξιοποίηση των δεδομένων στην κλινική πράξη  
Ομιλητής: **Δήμος Πατρίκος**

## ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

### ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ I

09:30 - 10:30 **Συμπόσιο III: Αγγειακή προσβολή στη συστηματική σκληροδερμία**

Προεδρείο: **Γεώργιος Βαϊόπουλος - Ανδρέας Αντωνόπουλος**

Θεραπεία του φαινομένου Raynaud και των δακτυλικών ελκών

Ομιλητής: **Αλέξανδρος Δρόσος**

Πνευμονική υπέρταση

Ομιλήτρια: **Παρασκευή Βούλγαρη**

10:30 - 11:00 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ - ACTELION



**Management of Pulmonary fibrosis associated with connective tissue disease**

Προεδρείο: **Πέτρος Π. Σφηκάκης**

Ομιλητής: **Athol Wells**

11:00 - 11:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

11:30 - 13:30 **ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ**

Προεδρείο: **Πέτρος Π. Σφηκάκης - Σπύρος Ασλανίδης**

- **Γιώργιος Καρανικόλας - Μανώλης Δερμιτζάκης**

- **Ευαγγελία Κασκάνη - Κωνσταντίνος Τέμπος**

A' Μέρος ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ  
ΤΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ

**Μενέλαος Μανουσάκης - Δημήτρης Κασίμος**

B' Μέρος ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΛΕΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΠΟΣΙΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2011

13:30 - 14:00 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ - GENESIS



**Απακίνα:** Το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον του στη θεραπεία της Ρευματοειδούς Αρθρίτιδας (RA) - Μύθοι και αλήθειες  
Προεδρείο: Πέτρος Π. Σφηκιάκης  
Ομιλητής: Γιώργος Καρανικόλας

14:00 - 16:30 ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ

16:30 - 17:30 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ - BMS



**Abatacept: Real life data**

Προεδρείο: Αλέξανδρος Δρόσος

Κλινικά δεδομένα του Abatacept από Real-life data και 70,000 ασθενο-έτη

Ομιλητής: Αλέξανδρος Δρόσος

Η εμπειρία από το Abatacept σε διαφορετικούς πληθυσμούς

Ομιλητής: Πρόδρομος Σιδηρόπουλος

Αθροιστικά δεδομένα ασφάλειας

Ομιλητής: Δημήτριος Βασιλόπουλος

17:30 - 18:30 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ - ABBOTT



**Υπερηχογραφία του Μυοσκελετικού Συστήματος**  
Συμπόσιο βασισμένο σε περιστατικά της καθημερινής Κλινικής Πράξης

Συντονισμός - Εισαγωγή: Δ. Μπούμπας - Δ. Καρόκης

Τα πλεονεκτήματα και τα όρια της υπερηχογραφικής μεθόδου στην κλινική εξέταση.

**Αικατερίνη Σιάγκρη**

Παρουσίαση περιστατικού με live υπερηχογραφική εξέταση.

**Ιωάννης Ραφτάκης** (hands on) - **Δημήτριος Καρόκης** (περιγραφή)

Ο ρόλος του υπερήχου στη διάγνωση και παρακολούθηση ασθενούς με ρευματοειδή αρθρίτιδα.

**Ιωάννης Παπαδόπουλος**

Η θέση του υπερήχου στις οροαρνητικές σπονδυλαρθρίτιδες.

**Αμαλία Ραπτοπούλου**

18.30 - 19.00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

19:00 - 21:00 ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΡΕ

21:00 COCKTAIL



## Γενικές Πληροφορίες

### ΤΟΠΟΣ & ΧΩΡΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ξενοδοχείο Divani Caravel, Βασιλέως Αλεξάνδρου 2, Αθήνα,  
Τ. 210 7207000, F. 210 7236683, W. [www.divanis.com/caravel/](http://www.divanis.com/caravel/)

### ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Τετάρτη 23 Νοεμβρίου έως Σάββατο 26 Νοεμβρίου 2011.

### ΓΛΩΣΣΑ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Η επίσημη γλώσσα των Μετεκπαιδευτικών Μαθημάτων θα είναι η Ελληνική.

### ΕΚΘΕΣΗ

Καθ' όλη τη διάρκεια των Μαθημάτων θα λειτουργεί έκθεση φαρμακευτικών προϊόντων και υπηρεσιών.

### ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ - ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια των Μαθημάτων θα υπάρχει η δυνατότητα προβολής των ομιλιών με ηλεκτρονικές διαφάνειες μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή data projector και overhead projector. Οι ομιλητές παρακαλούνται να παραδίδουν τις εργασίες τους σε ηλεκτρονική μορφή, στη γραμματεία παραλαβής διαφαιών -slide recerption-τουλάχιστον 1 ώρα πριν από κάθε διάλεξη.

### ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Θα χορηγηθεί πιστοποιητικό παρακολούθησης με 12 μόρια (CME CPD Credits) το απόγευμα του Σαββάτου 26 Νοεμβρίου 2011.



## ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Το δικαίωμα συμμετοχής έχει ορισθεί ως εξής:

Κατηγορία	από 11 Οκτωβρίου 2011 & επί τόπου
Ειδικευμένοι ιατροί	210,00 €
Ειδικευόμενοι Ρευματολόγοι	100,00 €
Ειδικευόμενοι άλλων ειδικοτήτων	200,00 €
Φοιτητές / Νοσηλευτές*	Δωρεάν

*\*Είναι απαραίτητο να προσκομίζουν κατάλληλο έγγραφο που θα βεβαιώνει την ιδιότητά τους με δικαίωμα παρακολούθησης μόνο του Επιστημονικού προγράμματος καθώς και παραλαβής πιστοποιητικού παρακολούθησης των Μαθημάτων με μοριοδότηση.*

Το Δικαίωμα Συμμετοχής περιλαμβάνει:

- ▶ Παρακολούθηση του Επιστημονικού Προγράμματος
- ▶ Έντυπα και τσάντα Μαθημάτων
- ▶ Καφέ στα επίσημα διαλείμματα των Μαθημάτων
- ▶ Πιστοποιητικό Παρακολούθησης και μοριοδότηση

Το Δικαίωμα Συμμετοχής για τους Φοιτητές/Νοσηλευτές περιλαμβάνει:

- ▶ Παρακολούθηση του Επιστημονικού Προγράμματος
- ▶ Καφέ στα επίσημα διαλείμματα των Μαθημάτων
- ▶ Πιστοποιητικό Παρακολούθησης και μοριοδότηση

## ΔΙΑΜΟΝΗ

Divani Caravel 195,00 €

Οι ανωτέρω τιμές είναι ανά τύπο δωματίου, ανά διανυκτέρευση, με πρωινό καθημερινά και όλους τους φόρους.

**Ελάχιστος αριθμός διανυκτερεύσεων: 4**



## Σημειώσεις

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

## Σημειώσεις

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---





 **50 & 25 mg**

Πριν τη συνταγογράφηση συμβουλευθείτε την Γερήνη Χαρακτηριστικών του Προϊόντος. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ENBREL απευθυνθείτε στην εταιρία Pfizer.

**[www.enbrel.gr](http://www.enbrel.gr)**



**Pfizer Hellas A.E.**  
Λ. Μεσογείων 243, 154 51 Ν. Ψυχικό  
Τηλ. 210 6785800

ENBREL 50mg/25mg

enbrel.gr